

цих обраних елементів, аудитор розглядає процес складання фінансової звітності суб'єкта господарювання і тип підтверджень, які можуть бути одержані, для багатьох підприємств порядок обробки включає комбінацію ручних і автоматизованих етапів та процедур. Так само обробка бухгалтерських проводок може включати як ручні, так і автоматизовані процедури і засоби контролю [4].

При аудиті балансу тісна інтеграція з табличним редактором "Microsoft Office Excel" дозволяє аналізувати і готувати бази пробних балансів. Зручність імпорту дозволяє переносити комп'ютеризований пробний баланс клієнта безпосередньо у бухгалтерську програму.

Література:

1. Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. – К.: Знання, 2005. – 286 с.
2. Сушко Д.С. Прийоми вивчення достовірності показників бухгалтерського балансу // Вісник ЖДТУ. – 2005. – № 1 (31). – С. 223-227.
3. Івахненко С.В. Особливості методики аудиту при застосуванні комп'ютерних інформаційних технологій. Вісник ЖІТІ. Економічні науки. – 2002. – № 20. – С. 103-117.
4. Голощапов Н.А. Словарь-справочник аудитора. Под ред. В.И.Осипова – М.: "Экзамен", 1999. – 384 с.

Федоронько Н. І.,
аспірант кафедри аудиту, ревізії та контролінгу

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.

У період перехідної економіки суттєво погіршився фінансовий стан і фінансові результати діяльності вугільних шахт. Загалом по галузі затрати на виробництво вугільної продукції майже в тричі перевищують доходи від її реалізації. Враховуючи, що вугілля є одним із найважливіших природних і стратегічних ресурсів України, актуальною проблемою є поліпшення

фінансового стану та фінансових результатів діяльності вугільних підприємств.

Питання фінансового та внутрішньогосподарського обліку і аналізу та калькулювання виробничої собівартості продукції на вугледобувних підприємствах за сучасних умов ринкової економіки розкриті недостатньо та потребують додаткового дослідження.

Шляхом ефективного використання основних засобів та виробничих потужностей є збільшенням обсягу виробництва продукції. Всю сукупність технічних, організаційних, та економічних заходів за їх призначенням можна поділити на: збільшення екстенсивного завантаження; підвищення інтенсивного навантаження. При цьому, екстенсивне навантаження – це скорочення простоїв устаткування, підвищення коефіцієнту змінності роботи устаткування, зменшення частки не діючих машин та устаткування. Інтенсивне навантаження – це технічне удосконалення устаткування, запровадження новітньої технології, застосування прогресивних форм організації виробництва.

Специфічність технологічних процесів, що відбуваються на видобувних підприємствах, ускладнює бухгалтерський облік та зумовлює застосування особливих методик під час розрахунку окремих видів податків. Тому на сьогодні проблема правильної методології обліку на видобувних підприємствах є актуальною і практично значущою.

Особливістю вітчизняної практики явилось те, що бухгалтерський облік основних засобів був орієнтований на вимоги податкового законодавства і тому мав багато протиріч економічним поняттям амортизації, зносу, капіталізації. Результатом такого підходу стало різке падіння питомої ваги амортизації в собівартості вугілля, збільшення строків експлуатації основних засобів, ріст витрат на їх ремонти.

Рух основних засобів пов'язаний із здійсненням господарських операцій з надходженням, внутрішнього переміщення та вибуття відповідних об'єктів, оформляють за допомогою типових форм первинної облікової

документації, затверджених Наказом Мінстату України від 29.12.1995 року № 352 [4,с.15].

Надходження основних засобів на підприємство оформляється:

1) Актом прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (форма 03-1);

2) Актом здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (форма 03-2);

3) Актом встановлення, пуску, демонтажу будівельної машини (форма 03-5). [1,с.68].

Акт прийому-передачі основних засобів (форма 03-1) застосовується для оформлення з зарахуванням до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку введення їх в експлуатацію при оформленні внутрішнього переміщення, а також для виведення із складу основних засобів внаслідок їх передачі іншому підприємству. Він оформляється комісією в одному примірнику в момент надходження чи вибуття основних засобів.

В акті вказується: номер, дата оформлення, комісія, яка приймає об'єкт, його найменування, коротка технічна характеристика, результати випробування, висновки комісії про випробування об'єкта в роботі, початкова вартість і норма амортизації на повне відновлення, відмітка про відкриття інвентарної картки. До акту прикладається технічна документація і паспорт на об'єкт. Для декількох однотипних об'єктів, може складатися загальний акт.

На кожен об'єкт основних засобів відкривається інвентарна картка (форма 03-6) обов'язковими реквізитами якої є: назва об'єкту; місце знаходження об'єкту; номер і дата акту прийому-передачі; рік випуску, номер технічного паспорта; початкова вартість; норма амортизації; рахунок, субрахунок, код аналітичного обліку [2, с.154].

Об'єктом обліку основних засобів є кожна окрема одиниця, акт за формою 03-1 виписується в одному примірнику. Затверджується керівником організації і служить для бухгалтерських проводок з оприбуткування необоротних матеріальних активів та нарахуванням амортизації.

Переміщенням об'єктів в середині підприємства оформляється відповідним актом (форма 03-1); рух необоротних матеріальних активів в фінансовому обліку з одного відділу в інший, а також передача зі складу в експлуатацію є внутрішнім переміщенням. Акт виписується тим відділом, який передає об'єкт експлуатації і містить відому інформацію. Документ виписується у двох примірниках: перший передається з розпискою одержувача і здавача в бухгалтерію для відмітки в інвентарній картці або в інвентарних книгах (форма 03-9) основних засобів і передачі картки у місце експлуатації; інший примірник акту залишається у здавача для відмітки про вибуття в інвентарному списку засобів за місцем попереднього знаходження.

Для підтримання необоротних матеріальних активів у робочому стані їх від часу здають на ремонт, операції з чим безумовно також відображаються в обліку. На час ремонту об'єкти вилучаються з процесу виробництва, а після його завершення знову відображаються в складі основних засобів.

При цьому складається «Акт прийому-передачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів» (форма 03-2). Акт підписується працівником цеху, який уповноважений приймати об'єкт і представником, який здає його на ремонт. Як звичайно в акті вказується номер, дата, технічна характеристика, вид ремонту, вартість об'єкту. За умови, що ремонт здійснюється власними силами, акт виписується в одному примірнику, а при залучення сторонніх організацій для виконання сторонніх робіт - у двох. Один з них передається в бухгалтерію, інший - виконавцю робіт [3, с.78].

На підприємствах бухгалтерський облік здійснюється за стандартами, але є випадки, коли бухгалтерія не в строк ознайомлюється зі змінами в законодавчій базі, що в свою чергу, призводить до ускладнень облікового процесу та порушень норм ведення бухгалтерського обліку.

Враховуючи вимоги сьогодення зазначимо, що організація облікової роботи, окрім документального оформлення і своєчасного відображення в облікових регістрах нарахування та руху основних засобів, повинна і

забезпечувати контроль за збереженням основних засобів та їх станом, виявляти обсяг зношення та витрати на відновлення основних засобів.

Основні засоби служать матеріально-технічною базою виробництва, фундаментом його вдосконалення і розвитку. Цей процес відбувається як шляхом нарощування потенціалу основних засобів (екстенсивне), так і через підвищення ефективності їх використання (інтенсивно). Значне нарощування основних активів призводить до ускладнення у технічному переоснащенні виробництва, моральному і фізичному старінню устаткування, що знижує ефективність його використання та можливість його конверсії. Тому більш економічно виправданим є збільшення часу роботи устаткування, повне завантаження його наявного парку, кваліфікований догляд за його роботою тощо [5, с. 151].

В процесі аналізу, перш за все, необхідно дослідити наявність та динаміку основних засобів у складі майна підприємства.

Особливе значення повинно надаватись прогнозування показників ефективності використання основних засобів. Для прогнозування аналітик чи бухгалтер проводить аналіз фондівддачі основних засобів за визначений період і шляхом використання бази знань формує пропозиції по керуванню. З цього погляду особливі важливі питання ефективного використання устаткування (виявлення непотрібного устаткування) і питання збільшення обсягу видобутку вугілля на існуючому парку основних засобів. Якщо інформації даної моделі недостатньо для прийняття управлінських рішень щодо заміни застарілого чи непотрібного устаткування, бухгалтер здійснює побудови моделі мінімізації витрат у плинні всього терміну служби основних засобів. При складанні цієї моделі основні засоби враховуються по статтях з визначенням прибутковості фондів.

Особливість аналізу основних засобів – його багаторівневий характер. Важливо виділити рівень впливу факторів і відповідно до цього вибрати моделі і способи аналізу. Кінцевою метою аналізу використання основних засобів незалежно від галузі діяльності підприємства є можливість

розширення обсягів випуску і реалізації без додаткового залучення ресурсів або визначення потреби у відновленні або розширенні виробничого потенціалу.

Ми вважаємо, що окремим проблемним питанням для підприємства є визначення строку корисного використання основних засобів. В економічних джерелах інформації з'явилися різні міркування щодо того, хто повинен визначати такі строки. На практиці така робота не до снаги спеціалісту якогось певного профілю. Для здійснення таких розрахунків потрібні досконало знати технічні характеристики об'єкта амортизації і специфіку технологічних процесів, в яких задіяні ті чи інші об'єкти основних засобів.

Література:

1. Бухгалтерський облік в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. За ред. Хом'яка Р.Л. - Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2001. - 728 с.
2. Бухгалтерський фінансовий облік /за ред. Ф.Ф. Бутинця. - Житомир: Рута, 2001.- 672с.
3. Гарасим П.М. Фінансовий, управлінський і податковий облік у господарських товариствах / Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я.. -Тернопіль: Економічна думка, 2003. - 480 с.
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів // Все про бухгалтерський облік. - 2004. - 3 листопада (№104). - С. 11 - 37.
5. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник. - Тернопіль: Економічна думка, 2001. - 454 с.
6. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]: прийнятий Верховною радою від 02.12.2010р. №2755-VI. – Режим доступу: <http://www.dtk.com.ua/show/2cid08371>.